

РЕШЕНИЕ

№ 2

гр. Варна, 03.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на
шести декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Диана Д. Митева

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разгледа докладваното от Николина П. Дамянова Въззивно търговско
дело № 20223001000565 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК, образувано по въззивна жалба на „АГРОИНВЕСТ ВН“ ООД– гр. Силистра, и В. С. Д. от гр. Силистра, срещу решение № 41/26.05.2022г., постановено по т.д. № 139/2021г. по описа на Силистренски окръжен съд, с което е са уважени субективно съединени установителни искове, предявени по реда на чл. 422 ГПК от „АГРОХИМИКАЛИ“ – ООД – гр. Добрич, ЕИК 124025753, срещу двамата въззивници, за установяване съществуването на парични вземания на ищеца към ответниците, при условията на солидарност, по издадена Заповед № 1906/26.11.2020г. за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 1500/2020г. на РС– Силистра, за сумата от 200 000лв., представляваща част от общо задължение от 396 046.71 лв. по запис на заповед от 10.12.2019г. с падеж 01.10.2020г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 25.11.2020г. до изплащане на вземането.

В жалбата са релевирани оплаквания срещу правилността на изводите на окръжния съд, че сключеният между страните договор за продажба на царевица реколта 2020г. няма характера на договор за новация, а регламентира начин на погасяване чрез прихващане на част от

съществуващите парични задължения на „Агроинвест ВН“ ООД към „Агрохимикали“ ООД. Искането е за отмяна на решението и отхвърляне на исквете, с присъждане на разноски за две инстанции.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК, от легитимирани лица, чрез надлежно упълномощен процесуален представител, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, при наличие на правен интерес от обжалването, и е процесуално допустима.

Процесуалният представител на въззиваемото дружество „Агрохимикали“ ООД – гр. Добрич – адв. Д. Ж. от АК – гр. Добрич, е депозирал отговор в срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК, в които изразява становище за неоснователност на жалба на насрещната страна, с подробно изложени доводи и съображения, и моли за потвърждаване на атакуваното решение като законосъобразно, мотивирано и обосновано.

В проведеното открито съдебно заседание в тази инстанция въззивниците не се явяват и не се представляват, а представителят на въззиваемото дружество поддържа становището си по подадения отговор.

За да се произнесе по спора съставът на ВнАпС съобрази следното:

Първоинстанционният Силистренски окръжен съд е бил валидно сезиран със субективно съединени положителни установителни икове, предявени по реда на чл. 422, ал. 1 във вр. чл. 415, ал. 1 ГПК от „Агрохимикали“ ООД – гр. Добрич срещу „Агроинвест ВН“ ООД – гр. Силистра, и В. С. Д. от гр. Силистра, за установяване съществуването на солидарни парични задължения на двамата ответници към ищеца, за които са издадени Заповед № 1906/26.11.2020г. за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 1500/2020г. на РС– Силистра и изпълнителен лист за сумата 200 000лв., представляваща част от общо задължение от 396 046.71 лв. по запис на заповед от 10.12.2019г. с падеж 01.10.2020г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 25.11.2020г. до окончателното погасяване на задължението.

Каузалното правоотношение, по повод и във връзка с което е издаден процесният запис на заповед, е посочено от ищеца още в исквата молба, а именно: съществували трайни търговски отношения между страните през 2018г. и 2019г., имащи за предмет доставки на препарати за растителна

защита и земеделска продукция, за които са издадени тринадесет фактури и две кредитни известия, по които търговски сделки издателят на записа на заповед е купувач. Излага се, че със Споразумение от 10.12.2019г. страните приемат за установено съществуването на парични задължения на ответното дружество към ищеца, посочени в чл. 1 от документа, за сумата 716 046.71лв., произтичащи от сделки за доставка и продажба на стоки, за които има издадени фактури и други първични счетоводни документи /индивидуализирани с дата и номер на документа/, надлежно осчетоводени в счетоводствата на двете страни; уговорено е разсрочено плащане на паричните задължения, на две вноски съответно в размер на 320 000 лв. до 20.07.2020г. и в размер на 396 046.71 лв. до 01.10.2020г., както за всяка от вноските е издаден запис на заповед от „Агроинвест ВН“ ООД, с поръчителството на В. С. Д.. Твърди се също, че част от установеното със споразумението парично задължение на ответника е погасено чрез прихващане с насрещно вземане в размер на сумата 214 888.50лв., съставляващо продажна цена по сключен между страните договор от 22.06.2020г. за покупко– продажба на царевица реколта 2020г. /810.900 т. по 265 лева за тон/, но с това прихващане е погасена част от задължението по първия запис на заповед, издаден за вноската от 320 000лв. с падеж 20.07.2020г. по споразумението, а паричното задължение за втората вноска от 396 046.71 лв. с падеж 01.10.2020г., за обезпечаване изпълнението на което е издаден процесният запис на заповед, не е погасено за цялата сума, за която се е задължил издателят.

Ответниците представят общ отговор, в който заявяват становище за неоснователност на иска. Абсолютни възражения за липса на реквизити на записа на заповед не са направени. Признава се възникване на паричното задължение, произтичащо от посочените от ищеца каузални правоотношения, установени със Споразумение от 10.12.2019г., както и издаването на процесната ценна книга на заповед за задълженията на „Агроинвест ВН“ ООД по споразумението, авалиран от управителя на дружеството – В. С. Д.. Искът се оспорва по основание с твърденията, че вземането по каузалното правоотношение, обезпечено със записа на заповед, е погасено поради новационно съглашение, обективизирано в сключен между страните договор от 22.06.2020г. за покупко- продажба на царевица, реколта 2020г., предвид клаузата, с която е уговорено плащането на стоката да стане чрез прихващане

на взаимно дължимите суми по договора и по споразумението от 10.12.2019г. Други релативни възражения, основани на каузално правоотношение във връзка с процесния запис на заповед, за което страните не спорят, не са направени.

Повторна размяна на книжа не е осъществена, тъй като ищецът не е подал допълнителна искова молба.

Обжалваното решение на ОС – гр. Силистра, с което искът е уважен изцяло, е валидно като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържащо реквизитите по чл. 236 ГПК. Исковата молба е подадена в рамките на законоустановения едномесечен срок, считано от уведомяването на ищеца за подаденото от длъжниците възражение по чл. 414 ГПК за недължимост на сумите по заповедта за изпълнение. Налице са процесуалните предпоставки, в това число и особените такива, и липсват процесуални пречки за допустимостта на производството по чл. 422 ГПК.

При съобразяване на практика по чл. 290 ГПК въззивният съд намира, че при разглеждане на спор, който е за вземане, породено от запис на заповед, следва да извърши преценка доколко представеният от ищеца – кредитор документ отговаря на формалните изисквания на императивна материалноправна норма - чл. 535 ТЗ, които му придават значението на запис на заповед, независимо дали е сезиран с възражения пред първа инстанция или с доводи във въззивната жалба.

Ищецът „Агрохимикали“ ООД е приносител и ремитент по запис на заповед, издаден на 10.12.2019г., чиято автентичност не е оспорена. Документът е приложен в оригинал към заявлението по чл. 417 ГПК - лист 7 от ч.гр.д. № 1500/2020г. по описа на РС– Силистра. Наименованието „запис на заповед“ е посочено както в заглавието на документа, така и в текста на същия. Издателят „Агроинвест ВН“ ООД е поел безусловно и неотменимо задължение да заплати сумата 396 046.71 лв., без допълнителни изявления, с които да е разколебана безусловността или неотменимостта. Падежът е уговорен съобразно разпоредбата на чл. 486, ал. 1, т. 4 във вр. чл. 537 от ТЗ – на определен ден /01.10.2020г./, вписани са дата на издаване и място на издаване, а на основание чл. 456, ал. 3 ТЗ за място на плащане се счита адресът, посочен до името на издателя.

Следователно, процесният запис на заповед, въз основа на който е издадена заповед за изпълнение в полза на ищеца, съдържа всички законоустановени реквизити, визирани в чл. 535 от ТЗ, поради което същият е действителен и е породил валидно менителнично задължение за издателя за заплащане на сумата по записа на заповед.

Тъй като е спазена и установената в чл. 484, ал. 2 от ТЗ форма чрез полагане на подпис на лицевата страна на менителничния документ от В. С. Д. /управител на издателя/, като авалист, следва да се приеме, че записът на заповед удостоверява и валидно възникнало менителнично поръчителство. Правните последици от волеизявлението на авалиста са, че за него се поражда задължение, което по вид, съдържание и предпоставки за принудително осъществяване, се определя от обезпеченото задължение, авалистът дължи същата по вид престация, както и авалата - чл. 485, ал. 1 от ТЗ, като отговаря спрямо приносителя солидарно с издателя относно погасяването на паричните задължения по ценната книга – чл. 513, ал. 1 от ТЗ.

По каузалното правоотношение.

Не се спори и се установява по безспорен начин от съвкупната преценка на събраните доказателства, че между страните са съществували трайни търговски отношения по договори за доставки на семена за посев, торове и препарати за растителна защита. В периода от м.05.2018г. до м. 10.2019г. за извършените доставки на стоки от посочените видове са издадени от „Агрохимикали“ ООД към „Агроинвест ВН“ ООД тринадесет данъчни фактури и две кредитни известия, приложени като заверени преписи към исковата молба, на обща стойност 716 046.71 лв. Фактурите и кредитните известия са осчетоводени в счетоводствата на двете дружества, като по тях „Агроинвест ВН“ ООД е ползвало данъчен кредит по ЗДДС в размер на 94 054.78 лв.

На 10.12.2019г. страните са подписали споразумение, с което приемат за установени парични задължения на „Агроинвест ВН“ ООД към „Агрохимикали“ ООД в размер на 716 046.71 лв., представляващи общ размер на неплатени цени на доставени и продадени през 2018г. и 2019г. стоки - семена за посев, торове и препарати за растителна защита. В чл. 3 от споразумението е договорена неустойка за забавено плащане в размер на 5%, считано от 01.01.2019г. за паричните задължения от 2018г. и считано от

01.01.2020г. за задълженията от 2019г. Уговорено е плащане на дължимата сума на две вноски – 320 000 лв. до 20.07.2020г. и 396 046.71лв. до 01.10.2020г. – чл. 4. Съгласно чл. 5 от споразумението „Агроинвест ВН“ ООД се е задължило да издаде на кредитора записи на заповеди за всяка от вноските, с поръчителството на управителя В. С. Д., въз основа на които, при неизпълнение на задълженията по споразумението, „Агрохимикали“ ООД може да се снабди с изпълнителен лист.

Ответниците не твърдят и не се установява от заключението на назначената от окръжния съд съдебно – счетоводна експертиза погасяване чрез плащане на установените със споразумението паричните задължения на „Агроинвест ВН“ ООД към „Агрохимикали“ ООД.

На 22.06.2020г. страните са сключили договор за покупко - продажба на царевица, реколта 2020 година, по силата на който „Агроинвест ВН“ ООД продава, а „Агрохимикали“ ООД купува 2 500 тона царевица, бъдеща реколта 2020г., със съответните подробно описани качествени показатели, при цена от 265 лева за тон, със срок на изпълнение - до предаване на цялото договорено количество в периода от 01.10.2020г. до 30.10.2020г. Уговорено е плащането на цената да стане чрез прихващане на взаимно дължими суми по този договор и по сключеното между страните споразумение от 10.12.2019г. Съгласно чл. 8.1 от договора „ В случай, че продавачът не изпълни задължението си да предаде уговореното количество царевица, при условията на настоящия договор, купувачът има право да предприеме всякакви правни действия за събиране на дължимата му по споразумението от 10.12.2020г. сума“.

За установяване изпълнението на задължението на продавача за предаване на стоката по договора за покупко - продажба на царевица в периода от 01.10.2020г. до 30.10.2020г. не са съставени предвидените от страните в чл. 4.2 документи – приемо – предавателни протоколи, декларации и др., но ищецът - купувач добросъвестно признава, че задължението е частично изпълнено от продавача, като от договорените 2 500 тона царевица са получени 810.900 тона на стойност 214 888.50лв.

Въз основа на тази фактическа установеност, съставът на въззивния съд прави извода, че ищецът „Агрохимикали“ ООД е провел успешно главно пълно доказване относно съществуването на паричното вземане по

каузалното правоотношение, за обезпечаване изпълнението на което е издаден процесният валидно издаден запис на заповед, а ответниците не доказват погасяване на задължението си чрез плащане или по друг начин, в това число и погасяването му в резултат на обективна новация.

За да е налице обективна новация е необходимо наличието на следните предпоставки: съществуване на валидно възникнало задължение, което се погасява; валидно възникване на нов дълг на мястото на стария; разлика между погасеното и новосъздаденото задължение, като двете задължения трябва да имат различен предмет; намерение за новиране и страните трябва да са способни да новират. Новацията по естеството си предполага нов елемент в състава на облигационното отношение, като разликата между старото и новото облигационно отношение трябва да засяга някои от съществените му елементи. При обективната новация новият елемент се отнася до предмета на задължението – при нея длъжникът поема по споразумение с кредитора нов дълг с нов предмет или ново основание в замяна на старото задължение.

Нито с подписването на Споразумението от 10.12.2019г., с което са уговорени: разсрочено плащане на установените по основание и размер парични задълженията, неустойка за забава и обезпечаване на вземанията с издаване на записи на заповед и особен залог върху бъдеща земеделска продукция, нито със сключването на договора от 22.06.2020г. за покупко-продажба на царевица, реколта 2020 година, съставляващ отделно, самостоятелно правоотношение, надлежно индивидуализирано, е настъпила обективна новация по неформалните правоотношения по договорите за доставки на семена за посев, торове и препарати за растителна защита в периода от м.05.2018г. до м. 10.2019г., за обезпечаване изпълнението на задълженията по които е издаден процесният запис на заповед.

Основният довод на въззивника, че сключването на договора за продажба на царевица е довело до погасяване на каузалните отношения между страните, във връзка с които е издаден записът на заповед и замяната им с друго – ново и различно правоотношение, е неоснователен, тъй като противоречи на разпоредбата на чл. 107 ЗЗД. С новото продажбено правоотношение, по което ищецът се явява купувач на бъдеща земеделска продукция, а ответното дружество – продавач, не са променени нито предметът, нито основанието на паричните задължения на „Агроинвест ВН“

ООД към „Агрохимикали“ ООД, установени със споразумението от 10.12.2019г., поради което сключването на договора не води до погасяване на паричните задължения и замяната им с нов дълг, различен от този по споразумението. Съдържанието на договорните клаузи от новото правоотношение по договора от 22.06.2020г. за покупко- продажба на царевица, реколта 2020 година, на които процесуалният представител на ответниците основава единственото си релативно възражение, изключват извод за обективна новация. Уговорката в чл.4.2 от договора за начин на погасяване на част от продажната цена чрез прихващане предполага паралелно, едновременно съществуване на насрещните парични задължения, с които е договорено да се извърши прихващане до размера на по- малката от сумите, а това са „взаимно дължими суми по този договор /от 22.06.2020г./ и по сключеното между страните споразумение от 10.12.2019г.“. Основателността на твърдение за наличие воля за извършване на новация, която би следвало да е изразена изрично и недвусмислено, и за погасяване на съществуващия дълг чрез замяната му с друг е изключено в случая и предвид съдържанието на клауза на чл. 8.1 от договора от 2020г. съгласно която ако „продавачът не изпълни задължението си да предаде уговореното количество царевица, при условията на настоящия договор, купувачът има право да предприеме всякакви правни действия за събиране на дължимата му по споразумението от 10.12.2020г. сума“. Т. е. с тази договорна клауза предпоставката *animus novandi* при сключването на договора от 2020г. е изрично отречена от страните.

По изложените съображения съставът на въззивния съд прави извода, че паричното вземане по каузалното правоотношение във връзка с което е издаден процесният запис на заповед не е погасено, а предявеният специален установителен иск, по реда на чл. 422 ГПК, е доказан по основание и размер, ведно с акцесорната претенция за законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК. Поради съвпадение на правните изводи на двете съдебни инстанции по съществото на спора първоинстанционното решение следва се потвърди.

Възiviaемото дружество не представя доказателства за направени съдебно– деловодни разноси за тази инстанция.

Воден от горното, съставът на ВнАпС, ТО,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 41/26.05.2022г., постановено по т. д. № 139/2021г. по описа на Силистренски окръжен съд.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____